

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/14/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2711208016
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2711208016.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a. s., so sídlom Metodova 8, Bratislava, IČO: 35 697 270, zastúpený Mgr. Martinom Katriakom, advokátom, Dr. Vladimíra Clementisa 10, Bratislava, proti žalovanému: S. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX, I., zastúpený ustanovenou opatrovníčkou C. J., zamestnankyňou Okresného súdu Senica, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Združenie na podporu práv spotrebiteľov, o.z., so sídlom Seberíniho 9, Bratislava, IČO: 42 264 979, o zaplatenie 508,25 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Skalica zo dňa 16. augusta 2012, č.k. 1C/129/2012-66 v znení dopĺňacieho rozsudku zo dňa 17. decembra 2013, č.k. 1C/129/2012-105, t a k t o

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti, v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a v časti trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa žalovanému uložil zaplatiť žalobcovi sumu 176,31 eur s 19%-ným úrokom z omeškania ročne od 16.04.2010 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, konanie v časti o zaplatenie 247,94 eur s príslušenstvom zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v čl. 2.5 Zmluvy o pripojení - č. zmluvy: A4669072 a jej dodatku z 02.11.2009: „V prípade porušenia niektorej z povinností Účastníka uvedenej v bode 2.3 alebo 2.4 tohto článku (najmä ale nielen nezaplatenie splatnej ceny za Služby, nedodržanie záväzku uvedeného v bode 2.2 tohto článku, jednostranné ukončenie platnosti Zmluvy alebo tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, vykonanie úkonu smerujúceho k ukončeniu platnosti tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti bez ohľadu na skutočnosť, či naozaj dôjde k ukončeniu jeho platnosti) je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eur (10.000,02 Sk)“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 52 ods. 1, 2, 3 a 4, § 53a, § 54 ods. 1, 2 a 3, § 517 ods. 1 a 2 a § 544 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. § 43 ods. 1 písm. a/, § 42 ods. 4 písm. b/ a § 43 ods. 1, 5 písm. b/ zákona č. 610/2003 o elektronických komunikáciách, keď dospel k záveru, že ust. § 53 Občianskeho zákonníka je dôsledkom transpozície smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica“), ktorá v čl. 7 ods. 1 ukladá členským štátom zabrániť súvislému používaniu neprijateľných zmluvných podmienok.

Citované ustanovenie zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná. Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav, naviac zákonom explicitne zakázaný a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednania nemožno moderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť. Zníženie zmluvnej pokuty podľa všeobecného ustanovenia § 545a Občianskeho zákonníka sa môže týkať iba platne uzavretej zmluvnej pokuty (rozsudok KS v Prešove sp. zn. 6Co/91/2011 zo dňa 24.4.2012). V predmetnom konaní žalobca uplatnil nárok titulom zmluvnej pokuty, ktorá bola vyhlásená za neprijateľnú a teda táto podmienka je absolútne neplatná. Žalobca moderoval dohodnutú zmluvnú pokutu, ktorú znížil a uplatnil nárok na jej zníženie sumu. Neplatne dojednanú zmluvnú podmienku však nemožno moderovať znížením zmluvnej pokuty a preto súd žalobu vo zvyšku uplatneného nároku na zníženie zmluvnú pokutu s príslušenstvom zamietol. Právoplatne rozhodnutie o neprijateľnej podmienke v časti zmluvnej pokuty bolo rozhodnuté rozsudkami z roku 2010 a teda žalobca nemôže objektívne túto zmluvnú podmienku nepoužívať v zmluvách, ktoré boli uzavreté do roku 2010, ale je povinný neuplatňovať voči spotrebiteľovi plnenie z neprijateľnej podmienky. Žalovaný sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu, a to dňom nasledujúcim po dátume, keď mu žalobca dodatočne poskytol možnosť na zaplatenie žalovanej sumy. Výška úroku z omeškania je v súlade s Nar. vl. č. 87/1993 Z.z., keď podľa § 3 ods. 1, 2 je výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Ak sa počas trvania omeškania zmení základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky a ak je to pre veriteľa výhodnejšie, výška úrokov z omeškania je o 7 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu príslušného kalendárneho polroka, v ktorom trvá omeškanie; táto základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky sa použije počas celého tohto polroka. Súd rozhodol o trovách konania v zmysle § 142 ods. 2 a § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p., keď v časti zastavenia konania žalobca zavinil, že konanie bolo zastavené a v časti priznania plnenia žalovanému mal žalobca pomerný úspech (priznaná suma 176,31 eur a zamietnutá suma 84 eur), a preto súd žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Proti zamietajúcej časti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť a taktiež mu priznať náhradu trov konania. Nesúhlasil s právnym názorom prvostupňového súdu o právnej záväznosti skoršieho rozhodnutia iného súdu, ktoré podľa názoru odvolacieho súdu spôsobuje absolútnu neplatnosť všetkých zmluvných dojednaní žalobcu o zmluvnej pokute pre obdobné prípady, pričom súd vychádzal z ustanovenia § 53a Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že v zmysle čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone svojej funkcie závislí a pri rozhodovaní sú viazaní Ústavou, Ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom. Absolútnu neplatnosť neprijateľnej podmienky, ktorú si odvolací súd nesprávne založil na skoršom rozhodnutí iného súdu vo veci je daná ust. § 53 Občianskeho zákonníka, ktorá ale vyplýva z hmotno-právnej normy (nie zo súdneho rozhodnutia), v ktorej sú uvedené zákonné podmienky pre jej vyodenie, a to je najskôr ako predpoklad neexistencia individuálnosti konkrétneho zmluvného dojednaní, resp. nejde o dojednanie o hlavnom predmete plnenia a cene, a následne potrebná prítomnosť značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to všetko je nutné skúmať s ohľadom na všetky skutkové okolnosti konkrétneho prípadu v čase uzatvárania zmluvy. Podľa jeho názoru je absolútne vylúčené a v rozpore s Ústavou SR, aby súd v konkrétnej prejednávanej veci len poukázal na skoršie právoplatné rozhodnutie iného súdu v obdobnej veci, kde nie je daná ani totožnosť účastníkov konania, ani skutkový základ. Zároveň mal za to, že absolútna neplatnosť musí byť daná od začiatku zmluvného vzťahu, nemôže nastať skôr. Medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 02.11.2009 uzatvorená Zmluva o pripojení, na základe ktorej sa žalobca zaviazal predovšetkým poskytovať žalovanému telekomunikačné služby a žalovaný sa zaviazal predovšetkým za tieto služby platiť ceny podľa platného cenníka. Súčasťou tejto zmluvy boli všeobecné zmluvné podmienky. Súčasne bol dňa 02.11.2009 medzi zmluvnými stranami uzatvorený Dodatok k zmluve o pripojení. Žalovaný porušil svoju základnú povinnosť vyplývajúcu zo Zmluvy o pripojení tým, že neuhrádzal vyúčtovanú cenu za poskytnuté služby, čo bolo v konaní preukázané. Dôvodom uzatvorenia Dodatku bola pre žalovaného možnosť získať zvýhodnenie v cenách za telekomunikačné služby oproti platnému cenníku a to všetko za jednej podmienky, a to, že v rámci dohodnutej viazanosti bude využívať služby dohodnuté v Zmluve o pripojení a poskytnuté žalobcom a za tieto služby bude riadne a včas uhrádzať cenu, čo znamená, že žalobca pre využívanie týchto výhod požadoval, aby žalovaný zotrval v danom vzťahu aj naďalej a rovnako naďalej využíval jeho služby a

platil za ne cenu. Pre zabezpečenie splnenia tejto podmienky, t.j. sankcia za porušenie tejto podmienky bola dohodnutá zmluvná pokuta. Výška tejto zmluvnej pokuty pritom závisela predovšetkým od hodnoty mobilného telefónu, ktorý žalovaný získal. Súd sa pritom ale vôbec nezaoberal skutočnosťou, že daný mobilný telefón mohol žalovaný kúpiť rovnako aj bez akejkoľvek hrozby sankcie za nedodržanie riadneho plnenia svojich povinností počas doby viazanosti, respektíve, ak nechcel byť viazaný hrozbou sankcie v takejto výške, mohol si vybrať lacnejší mobilný telefón, taktiež za symbolickú cenu, s ktorým by bola spojená zmluvná pokuta v nižšej sume. Možnosť voľby a prispôbenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je podľa názoru žalobcu jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi oboma stranami, kedy spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej časti vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 1C/129/2012 bolo zaplatenie 508,25 eur s príslušenstvom. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa žalovanému uložil zaplatiť žalobcovi sumu 176,31 eur s 19%-ným úrokom z omeškania ročne od 16.04.2010 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku, konanie v časti o zaplatenie 247,94 eur s príslušenstvom zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v čl. 2.5 Zmluvy o pripojení - č. zmluvy: A4669072 a jej dodatku z 02.11.2009: „V prípade porušenia niektorej z povinností Účastníka uvedenej v bode 2.3 alebo 2.4 tohto článku (najmä ale nielen nezaplatenie splatnej ceny za Služby, nedodržanie záväzku uvedeného v bode 2.2 tohto článku, jednostranné ukončenie platnosti Zmluvy alebo tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti, vykonanie úkonu smerujúceho k ukončeniu platnosti tohto Dodatku pred uplynutím doby viazanosti bez ohľadu na skutočnosť, či naozaj dôjde k ukončeniu jeho platnosti) je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu vo výške 331,94 eur (10.000,02 Sk)“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti, v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a v časti trov konania.

Nakoľko sporná Zmluva o pripojení je spotrebiteľskou zmluvou, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého, ak sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený. Spoločným znakom tejto právnej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnáť túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia zmluvnej voľnosti. K základným princípom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Uvedené súd konštatuje z toho dôvodu, že práve zmluvné dojednanie obsiahnuté v spornej Zmluve o pripojení týkajúce sa zmluvnej pokuty považuje súd za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd žiadnym spôsobom nespochybňuje význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Podľa názoru súdu, v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzavieraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo

výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že navrhovateľ nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane.

Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednaní by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie sa účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti (§ 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka). Kládne sa tým veľký dôraz hlavne na dodávateľa, ktorý pripravuje obsah zmluvy (tento obsah zmluvy spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje), aby bol náležite opatrný a dôsledný aj pri dojednávaní vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Len týmto spôsobom sa efektívne zabezpečí, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne informovaná o následkoch nesplnenia povinností a len týmto sa vypestuje vzťah dôvery spotrebiteľa k dodávateľom.

V danej veci zmluvnú pokutu tak ako je dojednaná v spornej zmluve o pripojení považuje súd za neprimeranú sankciu, a to s poukazom na viaceré aspekty. Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí, t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje).

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, ako aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil, keď tento správne rozhodol aj o náhrade trov konania.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože títo na priznanie náhrady trov konania návrh nepodali.

Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.